

et consequens est eos, qui a contrariis baptizati inquinati sunt, primo purgari et tum demum baptizari¹. »)

XXIII. Lucius a Castro Galbæ ex Evangelio posuit testimonium, dicente Domino : « Vos estis sal terræ, si autem sal infatuatum fuerit, id quod salietur ex eo, ad nihil valebit, nisi ut projiciatur foras, et conculcetur ab hominibus² : » quasi nos dicamus homines ipsos foras projectos aliquid valere, vel ad suam vel ad aliorum salutem. Sed et qui tales videntur intus, non solum spiritaliter foris sunt, sed etiam corporaliter in fine separabuntur. Omnes enim tales ad nihil valent, nec ideo tamen sacramentum baptismatis quod in eis est, nihil est. Nam et in ipsis qui projiciuntur foras, si respiscant et redeant, salus eis quæ recesserat redit : baptisma vero quia non recesserat non redit. Et illud quod ait Dominus : « Ite ergo, et docete gentes, baptizantes eos in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti³, » non permisit baptizare nisi bonos : quia malis non diceret : « Si cui dimiseritis peccata, dimittentur ei; si cui tenueritis, tenebuntur⁴. » Quomodo ergo intus baptizant mali, qui dimittere peccata non possunt? Quomodo etiam baptizant malos non mutatos, quorum peccata adhuc super eos sunt, sicut Joannes dicit : « Qui odit fratrem suum, in tenebris est » usque adhuc⁵. » Si autem tunc dimittuntur, cum se bonis et justis, per quos in Ecclesia dimittuntur, quamvis a malis baptizati sint, intima charitate conjungunt : sic et illis qui forinsecus veniunt, et ad eandem compaginem corporis Christi, interno vinculo pacis accedunt : baptismus tamen Christi in utrisque agnoscendus, et in nullis improbandus est, sive ante quam convertantur, quamvis eis nihil prosit, sive cum convertuntur, ut pro-

¹ Prov. xiv, 9, juxta LXX. — ² Matth. v, 13. — ³ Id. xxviii, 19. — ⁴ Joan. xx, 23. — ⁵ 1 Joan. ii, 9.

sit. « Cum ipsi ab Ecclesia quæ una est, inquit, recedendo infatuati contrarii facti sint; fiat sicut scriptum est, Domus contrariorum legis debent emundationem. Et consequens est, inquit, eos qui a contrariis baptizati inquinati sunt, primo purgari, et tunc demum baptizari. » Quid ergo, raptores et homicidæ non sunt contrarii legis dicentis : « Non occides, non furaberis¹? » « Debent ergo emundationem. » Quis hoc negaverit? Et tamen non solum quicumque a talibus intus baptizantur, sed etiam qui tales non mutati baptizantur, quamvis adhuc purgationem debeant ut mutentur, non tamen amplius cum mutati fuerint baptizantur. Tanta vis est in sacramento simplicis baptismi, ut cum fateamur aliquem baptizatum et adhuc male viventem debere mundari, vetemus tamen ulterius baptizari.

XXIV. Crescens a Cirta dixit : « In tanto coetu sanctissimorum consacerdotum lectis litteris Cypriani dilectissimi nostri ad Jubaianum, itemque ad Stephanum, quæ tantum in se sanctissimorum ex Scripturis deificis descendantium testimoniorum contineat, ut merito omnes per Dei gratiam adunati consentire debeamus : censeo ego omnes hæreticos sive schismaticos, qui ad catholicam Ecclesiam venire voluerint, non ante ingredi nisi exorcizati et baptizati fuerint; exceptis his sane qui in Ecclesia catholica fuerint ante baptizati, ita tamen ut per manus impositionem in pœnitentiam Ecclesiæ reconcilientur. »

XXV. Hic admonemur iterum quærere, cur dixerit, « Exceptis his sane qui in Ecclesia catholica fuerint ante baptizati? » An quia non amiserant quod intus acceperant? Ergo quod habere foris poterant, cur non et tradere poterant? An illicite foris traditur? Sed neque licite

¹ Exod. xx, 13.

foris habetur, et tamen habetur : sic illicite foris datur, sed tamen datur. Quod autem præstatur redeunti qui intus acceperat, hoc præstatur venienti qui foris acceperat; id est, ut licite intus habeat, quod illicite foris habebat. Sed aliquis forsitan quærat, quid de hac re beati Cypriani Epistola ad Stephanum dixerit, cujus in hac sententia commemoratio facta est, cum in exordio concilii non sit commemorata, credo quia non putatum est necessarium. Nam et ipsam in isto coetu consacerdotum lectam esse dixit : quod factum omnino non dubito, quantum arbitror, ut fieri solet, quo possent jam congregati Episcopi etiam de illa causa simul aliquid cognoscere, quæ illa Epistola continetur. Nam prorsus ad quæstionem præsentem non pertinet; et magis miror cuream iste commemorare voluerit, quam cur in exordio concilii commemoratio ejus prætermittitur. Quod si quisquam arbitratur me aliquid noluisse in medium proferre, quod in ea positum est præsentem causæ necessarium, legat eam et sciat verum esse quod dico : aut si aliud invenerit, redarguat. Prorsus enim illa Epistola¹ de baptismo apud hæreticos vel schismaticos dato, unde nunc agimus, nihil habet.

XXVI. Nicomedes a Segermis dixit : « Mea sententia est, ut hæretici ad Ecclesiam venientes baptizentur; eo quod nullam foris apud peccatores remissionem peccatorum consequantur. »

XXVII. Cui respondetur : Universæ Ecclesiæ catholice sententia hæc est, ut hæretici quamvis in hæresi jam Christi baptismo baptizati ad Ecclesiam venientes non

¹ Duæ extant Cypriani ad Stephanum epistolæ, altera de Marciano Arelatensi episcopo amovendo, quæ nunc est ordine 68. altera quæ synodica est tractans omnino id unde agitur argumentum de baptizandis hæreticis et schismaticis. Priorem tantum viderat Augustinus, non posteriorem.

baptizentur. Si enim nulla est apud peccatores remissio peccatorum, nec intus peccatores peccata dimittunt : et tamen ab eis baptizati non rebaptizantur.

XXVIII. Monnulus a Girba dixit : « Ecclesiæ catholice matris nostræ veritas apud nos, fratres, semper mansit et manet, vel maxime in baptismi Trinitate, Domino nostro dicente : « Ite, baptizate gentes in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti¹. » Cum ergo manifesto, inquit, sciamus hæreticos non habere nec Patrem, nec Filium, nec Spiritum sanctum, debent venientes ad Ecclesiam matrem nostram vere renasci et baptizari, ut cancer quod habebant, et damnationis ira, et erroris infectura, per sanctum et coeleste lavacrum sanctificetur. »

XXIX. Huic respondemus, Patrem et Filium et Spiritum sanctum in sacramento duntaxat habere omnes qui baptismo verbis Evangelicis consecrato baptizantur : in corde autem et in vita nec illos habere, qui intus perditæ et execrabiliter vivunt.

XXX. Secundinus a Cedias dixit : « Cum Dominus noster Christus dicat : « Qui mecum non est, adversum me » est² : » et Joannes apostolus eos qui ab Ecclesia exeunt antichristos dicat : indubitanter hostes Christi³, quique antichristi nominati sunt, gratiam baptismi salutaris ministrare non possunt : et ideo censeo eos qui de hæreticorum insidiis confugiunt ad Ecclesiam, baptizandos esse a nobis, qui amici appellati sumus Dei de ejus dignatione. »

XXXI. Cui respondetur, Christi adversarios omnes esse, quibus dicentibus : « Domine, nonne in nomine tuo » virtutes multas fecimus⁴ ; » et alia quæ ibi dicuntur : in fine dicturus est : « Non novi vos, recedite a me omnes

¹ Matth. xxviii. 29. — ² Id. xii. 30. — ³ 1 Joan. ii. 18. — ⁴ Matth. vii. 27.

» qui operamini iniquitatem : » quæ tota palea si usque ad ultimum in malitia perseverabit, sive ante ventilationem ejus aliquid foras volet, sive intus esse videatur, igni destinata est. Si ergo propterea baptizandi sunt ad Ecclesiam venientes hæretici, ut ab amicis Dei baptizentur; numquid illi avari, raptores, homicidæ, amici Dei sunt, aut quos baptizaverint denuo baptizandi sunt?

XXXII. Felix a Bagai dixit : « Sicut cæcus cæcum ducens simul in foveam cadunt, ita hæreticus hæreticum baptizans simul in mortem cadunt ². »

XXXIII. Hoc verum est, sed non propterea verum est quod adjungit : « Et ideo, inquit, hæreticus baptizandus et vivificandus, ne nos vivi mortuis communicemus. » Nonne mortui erant qui dicebant : « Manducemus et bibamus, cras enim moriemur ³? » Non enim credebant resurrectionem mortuorum. Qui ergo istorum colloquiis malis corrumpebantur et eos sequebantur, nonne pariter cum eis in foveam cadebant? et in eis tamen erant isti quibus scribebat Apostolus jam baptizatis, nec tamen ideo si corrigerentur denuo baptizarentur. Nonne idem Apostolus ait : « Sapere secundum carnem mors est ³? » Et utique secundum carnem sapiebant avari, fraudatores, raptores, inter quos gemebat ipse Cyprianus. Quid ergo illi in unitate viventium oberant mortui? Aut quis dicat baptismum Christi quod tales haberent vel darent, eorum iniquitatibus fuisse violatum?

XXXIV. Polianus a Mileo dixit : « Justum est hæreticum baptizari in Ecclesia sancta. »

XXXV. Nihil quidem brevius dici potuit. Sed puto et hoc breve est : Justum est baptismum Christi non insufflari in Ecclesia Christi.

XXXVI. Theogenes ab Hippone-regio dixit : « See un-

¹ Matth. xv, 14. — ² 1 Cor. xiii, 32. — ³ Rom. viii, 6.

dum sacramentum Dei gratiæ cœlestis quod accepimus, unum baptismum quod est in Ecclesia sancta credimus. »

XXXVII. Potest et mea esse sententia. Sic enim librata est, ut nihil habeat contra veritatem. Nam et nos unum baptismum quod est in Ecclesia sancta credimus. Si autem dixisset, quod est in sola Ecclesia sancta credimus : respondendum erat sicut cæteris. Nunc vero quia sic dictum est, « Unum baptismum quod est in Ecclesia sancta credimus : » ut esse quidem in Ecclesia sancta diceretur, sed et alibi esse non negaretur : quodlibet ille senserit, contra hæc verba disputare non opus est. Si enim de me singula quærentur, utrum esset unum baptismum : responderem unum esse. Deinde si interrogarer, utrum hoc esset in Ecclesia sancta : responderem hoc esse. Tertio si quæreretur, utrum hoc baptismum crederem : responderem ita me credere ; ac per hoc unum baptismum quod est in Ecclesia sancta me credere responderem. Si autem quæreretur utrum in sola sancta esset Ecclesia, et apud hæreticos vel schismaticos non esset : non me ita credere cum tota Ecclesia responderem. Sed quia hoc ille in sententia sua non posuit, puto esse improbum ut ego illi addam verba contra quæ disputem, quæ ibi non inveni. Ita enim si diceret, Una est aqua Euphratæ fluminis, quæ est in paradiso : verum utique diceret. Sed si interrogaretur, utrum in solo paradiso esset ista aqua, et ita esse diceret, falsum diceret. Est enim et præter paradisum in his terris, in quas ab illo fonte permanat. Sed quis est tam temerarius, qui dicat hoc cum responsurum fuisse quod falsum est, cum posset fortassè hoc respondere quod verum est? Quapropter verba hujus sententiæ non debent habere contradictionem, quia nihil impediunt veritatem.

XXXVIII. Dativus a Badis dixit : « Nos, quantum in

nobis est, hæretico non communicamus, nisi baptizatus in Ecclesia fuerit, et remissionem peccatorum acceperit. »

XXXIX. Respondetur : Si propterea vis eum baptizari, quia non accepit remissionem peccatorum¹; si intus aliquem inveneris qui tenens odium adversus fratrem sic baptizatus sit, cum Dominus mentiri non possit, qui ait, Si non dimiseritis, non vobis dimittetur, jubebis correctum denuo baptizari? Non utique : sic ergo nec hæreticum. Sane iste cur non breviter dixerit : « Nos hæretico non communicamus ; sed addidit, quantum in nobis est : » non est prætereundum. Vidit enim plures huic sententiæ consentire, a quorum tamen consortio, ne violaretur unitas, se isti separare non possent, et addidit, « quantum in nobis est : » utique demonstrans non voluntate se communicare his quos arbitrabatur baptismum non habere, sed tamen omnia bono pacis et unitatis esse toleranda ; quod et illi faciebant, qui istos non recte facere sentiebant, et illud tenebant quod postea melius declarata veritas docuit, et antiquior consuetudo concilio posteriore firmata robustius persuasit : invicem se tamen, cum salva charitate diversa sentirent, sollicita pietate toleraverunt, studentes servare unitatem spiritus in vinculo pacis, donec alteris eorum, si quid aliter saperent, id quoque illis Deus revelaret. Hoc isti audiant, a quibus per hoc concilium unitas oppugnatur, per quod concilium quantum amanda sit unitas declaratur.

XL. Successus ab Abbir Germanicana dixit : « Hæreticis aut nihil licet, aut totum licet. Si possunt baptizare, possunt et Spiritum sanctum dare : si autem Spiritum sanctum dare non possunt, quia non habent

¹ Matth. vi, 15.

Spiritum sanctum, nec baptizare spiritualiter possunt. Propterea censemus hæreticos baptizari. »

XLI. Huic prope totidem verbis ita responderi potest : Homicidis aut nihil licet, aut totum licet. Si possunt baptizare, possunt et Spiritum sanctum dare : si autem Spiritum sanctum dare non possunt, quia non habent Spiritum sanctum, nec baptizare spiritualiter possunt. Propterea censemus ab homicidis baptizatos, vel homicidas baptizatos atque in melius non mutatos, cum se correxerint, baptizari. At hoc non est verum. « Qui enim » odit fratrem suum homicida est¹. » Et tales noverat intus Cyprianus, qui utique baptizabant. Frustra ergo alia de baptizandis hæreticis dicta sunt.

XLII. Fortunatus a Thuccabori dixit : Jesus Christus Dominus et Deus noster, Dei Patris et creatoris Filius, super petram ædificavit Ecclesiam, non super hæresim : et potestatem baptizandi episcopis dedit, non hæreticis. Quare qui extra Ecclesiam sunt, et contra Christum stantes, oves ejus et gregem spargunt, baptizare foris non possunt.

XLIII. Ad hoc addidit, « Foris, » ut ei jam breviter responderi non possit. Nam et huic totidem pene verbis ita responderetur : Jesus Christus Dominus et Deus noster, Dei Patris et creatoris Filius, super petram ædificavit Ecclesiam, non super iniquitatem : et potestatem baptizandi episcopis dedit, non iniquis. Quare qui non pertinent ad petram, super quam ædificant qui verba Dei audiunt et faciunt, sed contra Christum viventes audiendo verba ejus et non faciendo, ac per hoc super arenam ædificando, oves ejus et gregem perditorum morum exemplo corrumpunt, baptizare non possunt. Numquid non posset hoc verisimiliter dici ; et tamen falsum est.

¹ 1 Joan. iii, 15.

Baptizant quippe iniqui; quoniam iniqui sunt illi raptores, quos in unitate secum positos Cyprianus arguebat¹. Sed ideo, inquit, addidit foris. Cur ergo isti foris baptizare non possunt? An quia peiores sunt eo ipso quo oris sunt? Sed nihil interest ad integritatem baptismi, quanto peior id tradat. Neque enim tantum interest inter malum et pejorem, quantum interest inter bonum et malum: et tamen cum baptizat malus, non aliud dat quam bonus. Ergo et cum baptizat peior, non aliud dat quam ille qui minus est malus. An forte non ad hominis meritum, sed ad ipsius baptismi sacramentum pertinet, ut foris dari non possit? Si hoc ita esset, nec haberi foris posset, et toties necesse esset baptizari, quoties recedens quisque ab Ecclesia rursus ad Ecclesiam remeasset.

XLIV. Jam vero si diligentius quaeramus quid sit «foris,» maxime quia ipse commemorationem fecit petrae superquam aedificatur Ecclesia; nonne illi sunt in Ecclesia, qui sunt in petra; qui autem in petra non sunt, nec in Ecclesia sunt? Jam ergo videamus utrum super petram aedificium suum constituent, qui audiunt Christi verba, et non faciunt. Contradicit eis ipse Dominus, dicens: «Qui audit verba mea haec, et facit ea, similabo illum» viro prudenti, qui aedificat domum suam super petram².» Et paulo post: «Qui audit verba mea haec, et non facit» ea, similabo eum viro stulto, qui aedificat domum suam» super arenam.» Si ergo in petra est Ecclesia, illi qui super arenam sunt, quia extra petram sunt, profecto extra Ecclesiam sunt. Recordemur itaque quam multos commemoret Cyprianus velut intus positos qui aedificant super arenam, id est, audiunt verba Christi et non faciunt. Et ideo quia super arenam sunt, extra petram esse convincuntur, quod est extra Ecclesiam: tamen et quandiu

¹ Serm. de lapsis. — ² Matth. vii, 14.

ita sunt, et nondum vel nunquam in melius commutantur, baptizant et baptizantur; et baptismus quem habent, illis ad damnationem destinatis integer manet.

XLV. Neque hoc loco dici potest: Quis enim facit omnia verba Domini, quae in ipso Evangelico sermone conscripta sunt, quem concludens ait, aedificare super petram qui eadem verba audirent et facerent; super arenam autem qui audirent et non facerent? Quia et si a quibusdam non implentur omnia, in eodem tamen sermone posuit medicinam, dicens: «Dimittite, et dimittetur vobis¹.» Et post Orationem Dominicam in eodem ipso sermone commemoratam atque conscriptam: «Dico» enim vobis, inquit, si dimiseritis peccata hominibus,» dimittet et vobis Pater vester peccata vestra: si autem» non dimiseritis hominibus, neque Pater vester dimittet» vobis².» Hinc et Petrus ait, quia charitas cooperit multitudinem peccatorum³: quam utique non habebant illi, ac per hoc super arenam aedificabant, de quibus idem Cyprianus dicit⁴, quod intus in malevola invidia etiam temporibus Apostolicis sine charitate conversabantur; et ideo intus quidem esse videbantur, sed foris erant, quia in illa petra per quam significatur Ecclesia non erant.

XLVI. Sedatus a Tuburbo dixit: «In quantum aqua sacerdotis prece in Ecclesia sanctificata abluit delicta, in tantum haeretico sermone velut cancro infecta cumulat peccata. Quare omnibus pacificis quidem viribus nitendum est, ne quis haeretico errore infectus et tinctus, singulare et verum baptisma detrectet accipere, quo quisquis non fuerit baptizatus regno caelorum fiet alienus.»

¹ Luc. vi, 37. — ² Matth. vi, 14. — ³ 1 Petr. iv, 8. — ⁴ Epist. 73. ad Jubaianum.

XLVII. Huic respondetur, quia si non sanctificatur aqua, cum aliqua erroris verba per imperitiam prelatorum effundit, multi non solum mali, sed etiam boni fratres in ipsa Ecclesia non sanctificant aquam. Multorum enim preces emendantur quotidie, si doctioribus fuerint recitatae, et multa in eis reperiuntur contra catholicam fidem. Numquid si manifestetur aliquos baptizatos, cum illae preces dictae super aquam fuissent, jubebuntur de novo baptizari? Quid ita? Quia plerumque precis vitium superat precantis affectus: et quia certa illa Evangelica verba, sine quibus non potest baptismus consecrari, tantum valent, ut per illa sic evacuentur quaecumque in prece vitiosa contra regulam fidei dicuntur, quemadmodum daemonium Christi nomine excluditur. Nam utique haereticus si afferat precem vitiosam, nec bonum habet charitatis affectum, quo possit illa imperitia superari; et ideo similis est ei quicumque in ipsa Catholica invidus et malevolus, quales illic arguit Cyprianus¹, afferat etiam, ut fieri solet, aliquam precem, in qua loquatur contra regulam fidei, multi quippe irruunt in preces, non solum ab imperitis loquacibus, sed etiam ab haereticis compositas, et per ignorantiae simplicitatem, non eas valentes discernere, utuntur eis arbitantes quod bonae sint; nec tamen quod in eis perversum est evacuat illa quae ibi recta sunt, sed ab eis potius evacuatur: sicut in ipso homine bonae spei et probabilis fidei, sed tamen homine, si quid aliter sapit, non inde evacuantur quae recte sapit, donec ei Deus revelet et quod aliter sapit². Si autem ipse malus est atque perversus, si precem integram dicat, et nulla ex parte fidei catholicae adversam, non ideo ipse rectus est, quia illa recta est: et si in aliquibus perversam precem afferat, Deus adest Evangelicis verbis suis,

¹ Epist. 73, ad Jubaianum. — ² Philip. III, 15.

sine quibus baptismus Christi consecrari non potest; et ipse sanctificat sacramentum suum, ut homini sive antequam baptizetur, sive cum baptizatur, sive postea quandoque ad se veraciter converso, id ipsum valeat ad salutem, quod ad perniciem nisi converteretur valeret. Caeterum quis nesciat non esse baptismum Christi, si verba Evangelica quibus Symbolum constat illic defuerint? Sed facilius inveniuntur haeretici qui omnino non baptizent, quam qui non illis verbis baptizent. Ideoque dicimus non omnem baptismum, (nam in multis idolorum sacrilegis sacris baptizari homines perhibentur,) sed baptismum Christi, id est, verbis Evangelicis consecratum, ubique eundem esse, nec hominum quorumlibet et qualibet perversitate violari.

XLVIII. Sane in ista quoque sententia non negligenter omittendum est, quod hic interposuit et ait: « Quare omnibus pacificis quidem viribus nitendum est, ne quis haeretico errore infectus, » et caetera. Respexit enim verba illa beati Cypriani dicentis: « Neminem judicantes, aut a jure communionis aliquem, si diversum senserit, amoventes. » Ecce quantum valeat in bonis Ecclesiae filiis amor unitatis et pacis, ut quos dicebant sacrilegos et profanos, sine baptismo ut arbitrabantur admissos, si eos quantum putabant corrigere non valerent, eligerent potius tolerare, quam propter eos sanctum illud vinculum rumpere, ne propter zizania eradicaretur simul et triticum¹: permittentes quantum in ipsis erat, sicut in illo nobilissimo judicio Salomonis, infantile corpus a falsa matre nutriripotius, quam concidi². Hoc autem et illi faciebant, qui de baptismi sacramento verius sentiebant, et isti quibus pro merito tantae charitatis Deus erat revelaturus, si quid aliter sapiebant.

¹ Matth. XIII, 29. — ² 2 Reg. III, 27.

XLIX. Privatianus a Sufetula dixit : « Qui hæreticos potestatem baptizandi habere dicit, dicat prius quis hæresim condiderit. Si enim hæresis a Deo est, habere indulgentiam divinam potest : si vero a Deo non est, quomodo gratiam Dei aut habere aut conferre alicui potest? »

L. Huic totidem verbis ita responderi potest : Qui malevolos et invidos potestatem baptizandi habere dicit, dicat prius quis malevolentiam invidiamque condiderit. Si enim malevolentia et invidia a Deo est, habere et indulgentiam divinam potest : si vero a Deo non est, quomodo aut gratiam Dei habere aut conferre alicui potest? Sed sicut ista eodem modo dicta manifestissime falsa sunt, sic etiam illa quæ ut convincerentur hæc dicta sunt. Baptizant enim malevoli et invidi, sicut concedit ipse Cyprianus, quia eos etiam intus esse testatur. Sic ergo possunt etiam hæretici baptizare : quia baptismus sacramentum Christi est; invidia vero et hæresis opera diaboli, quæ quisquis habuerit, non hinc efficit, ut si habeat sacramentum Christi, etiam ipsum numeretur inter opera diaboli.

LI. Privatus a Sufibus dixit : « Qui hæreticorum baptismum probant, quid aliud quam hæreticis communicant? »

LII. Huic repondetur : Non est baptismus hæreticorum, quem in hæreticis probamus : sicut non est baptismus avarorum, insidiosorum, fraudatorum, raptorum, invidorum, quem probamus in eis. Omnes quippe isti iniqui sunt : sed justus est Christus, cujus in se sacramentum, quod ad ipsum attinet, sua iniquitate non violant. Alioquin posset alius dicere : Qui iniquorum baptismum probant, quid aliud quam iniquis communicant? Quod ipsi Catholicæ si quis objiceret, responderetur ei quod huic modo responsum est.

LIII. Hortensianus a Laribus dixit : « Quot sint baptismi, viderint aut præsumptores aut fautores hæreticorum : nos unum baptismum, quod non nisi in Ecclesia novimus, Ecclesiæ vindicamus. Aut quomodo possunt in nomine Christi aliquem baptizare, quos ipse Christus dicit adversarios suos esse.

LIV. Huic simili tenore verborum ita respondemus : Viderint aut præsumptores aut fautores iniquorum : nos unum baptismum, quod non nisi Ecclesiæ novimus, ubicumque inventum quando possumus ad Ecclesiam revocamus. Aut quomodo possunt in nomine Christi aliquem baptizare, quos ipse Christus dicit adversarios suos esse? Omnibus quippe iniquis dicit : « Non novi vos, recedite » a me qui operamini iniquitatem¹ : » et tamen cum baptizant, non ipsi baptizant, sed ille de quo Joannes dicit : « Ipse est qui baptizat². »

LV. Cassius a Macomadibus dixit : « Cum baptismata duo esse non possint, qui hæreticis baptismum concedit, sibi tollit. Censeo itaque flebiles et tabidos hæreticos baptizandos esse cum ad Ecclesiam venire cœperint, et sacra et divina lavatione lotos, et lumine vitæ illuminatos, non hostes, sed pacificos, non alienos, sed fidei Domini domesticos, non adulteros, sed Dei filios, non erroris, sed salutis effectos, in Ecclesiam recipi : absque his qui de Ecclesia fideles supplantati, ad hæresis tenebras transierant; sed eos per manus impositionem restituendos. »

LVI. Posset alius dicere : Cum Christi baptismata duo esse non possint, qui iniquis baptismum concedit, sibi tollit. Sed nobiscum etiam isti resisterent et dicerent : Concedimus iniquis baptismum, qui non ab ipsis est, sicut iniquitas, sed a Christo cujus est æquitas, et

¹ Matth. vii, 23. — ² Joan. i, 33.

cujus sacramentum etiam apud iniquos non est iniquum. Quod ergo nobiscum de iniquis dicerent, hoc sibi de hæreticis dicant. Et ideo quod sequitur, ita potius erat dicendum: Censeo itaque flebiles et tabidos hæreticos non baptizandos esse cum ad Ecclesiam venire cœperint, si habent jam baptismum Christi, sed a sua perversitate corrigendos. Nam etiam de iniquis dici potest, quorum portio sunt hæretici: Censeo itaque flebiles et tabidos iniquos, si jam baptizati sunt, non baptizandos esse cum ad Ecclesiam, id est, ad illam petram extra quam sunt omnes qui audiunt verba Christi et non faciunt, venire cœperint; sed sacra et divina lavatione jam lotos, tunc autem et lumine vitæ illuminatos, non hostes, sed pacificos, nam iniqui non habent pacem; non alienos, sed fidei Domini domesticos, nam iniquis dictum est: « Quo- » modo conversa es in amaritudinem vitis aliena¹? » non adulteros, sed Dei filios, nam iniqui sunt filii diaboli; non erroris, sed salutis effectos, nam non salvat iniquitas: in Ecclesiam recipi, id est, in illam petram, in illam columbam, in illum hortum conclusum et fontem signatum, qui non nisi in tritico, non autem in paleis agnoscitur, sive longe a vento separentur, sive usque ad ultimam ventilationem frumento commixti videantur. Frustra ergo Cassius addidit: « Absque his qui in Ecclesia fideles supplantati, ad hæresis tenebras transierant. » Si enim et ipsi ab Ecclesia recedendo baptismum amiserant, etiam ipsis reddatur: si autem non amiserant, quod per eos datum est agnoscat.

LVII. Alius Januarius a vico Cæsaris dixit: « Si non obtemperat error veritati, multo magis veritas non consentit errori: et ideo nos Ecclesiæ assistimus, in qua

¹ Jerem. II, 21.

præsidemus, ut baptismum ejus ipsi soli vindicantes, eos quos Ecclesia non baptizavit, baptizemus. »

LVIII. Respondetur: Quos Ecclesia baptizat, utique petra illa baptizat, extra quam sunt omnes qui audiunt verba Christi et non faciunt. Baptizentur ergo quicumque a talibus baptizati sunt. Quod si non fit, sicut in istis, ita in hæreticis, baptismus Christi, eorum iniquitate et perversitate damnata sive correcta, agnoscendus et approbandus est.

LIX. Alius Secundinus a Carpis dixit: « Hæretici Christiani sunt, an non? Si Christiani sunt, cur in Ecclesia Dei non sunt? Si Christiani non sunt, fiant. Aut quo pertinebit sermo Domini dicentis: « Qui non est » mecum, adversus me est; et qui non colligit mecum, » spargit¹. » Unde constat super filios alienos et soboles Antichristi Spiritum sanctum per manus impositionem tantummodo non posse descendere, cum manifestum sit hæreticos baptismum non habere. »

LX. Huic respondetur: Iniqui Christiani sunt, an non? Si Christiani sunt, cur in illa petra non sunt in qua ædificatur Ecclesia? audiunt enim verba Christi et non faciunt. Si Christiani non sunt, fiant. Aut quo pertinebit sermo Domini dicentis: Qui non est mecum, adversus me est; et qui mecum non colligit, spargit. » Spargunt enim oves ejus, qui eas ad morum suorum labem prava imitatione perducunt. Unde constat, super filios alienos (quod omnes iniqui appellantur) et soboles Antichristi (quod sunt omnes qui Christo adversantur) Spiritum sanctum per manus impositionem tantummodo non posse descendere, si cordis non adsit vera conversio; cum manifestum sit iniquos quandiu iniqui sunt, baptismum quidem posse habere, sed salutem cujus sacramentum

¹ Matth. XII, 30.